

Sygn. akt I ACz 1141/18

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2018 roku

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Elżbieta Karpeta

Sędziowie: SA Anna Bohdziewicz (spr.)

SA Joanna Naczyńska

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2018 roku w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku A. G.

przy udziale A. W.

o wydanie orzeczenia w trybie art. 111 § 1 kodeksu wyborczego

na skutek zażalenia wnioskodawczyni

na postanowienie Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 18 października 2018 r., sygn. akt I Ns 362/18

p o s t a n a w i a:

- 1) oddalić zażalenie;
- 2) zasądzić od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika postępowania 240,00 (dwieście czterdzieści) złotych z tytułu kosztów postępowania zażaleniowego.

SSA Joanna Naczyńska SSA Elżbieta Karpeta SSA Anna Bohdziewicz

Sygn. akt I ACz 1141/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej oddalił wniosek kandydatki na burmistrza A. G. o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym. Wnioskodawczyni z powołaniem na art. 111 §1 ustawy kodeks wyborczy wniosła o nakazanie kandydatowi na radnego A. W. zaprzestania rozpowszechniania nieprawdziwych informacji na portalu społecznościowym F. jakoby kampania wyborcza KWW A. G. była finansowana z budżetu Gminy S., a także sprostowania nieprawdziwych informacji dotyczących finansowania kampanii KWW A. G. przez podanie do publicznej wiadomości za pośrednictwem profilu uczestnika na F. oraz na łamach portalu gazety ox.pl nie później niż w ciągu 24 godzin od uprawomocnienia się orzeczenia sprostowania o treści: „Jako kandydat KWW L. B. uprzejmie informuję, że podawałem nieprawdziwą informację dotyczącą finansowania kampanii wyborczej KWW A. G. jakoby ta miała być finansowana ze środków Gminy S., a w rzeczywistości w całości finansowana jest ze środków własnych komitetu. Przepraszam za podanie nieprawdziwych informacji. Kandydat na radnego A. W. startujący z KWW L. B.”.

Uczestnik wnosił o oddalenie wniosku wskazując, iż w zamieszczonym na F. wpisie nie zawarto stwierdzenia, że kampania wyborcza wnioskodawczyni jest prowadzona ze środków samorządowych.

Sąd pierwszej instancji ustalił treść wpisu uczestnika na F.. Oddalił natomiast wnioski o przesłuchanie w charakterze świadka A. Ż. na okoliczność źródeł finansowania kampanii wyborczej wnioskodawczyni, wezwania pełnomocnika wyborczego KWW L. B. do zaprzestania roz-powszechniania nieprawdziwych informacji, prowadzenia agitacji wyborczej z użyciem nieprawdziwych informacji przez uczestnika. Kwestionowany wpis zawierał m. in. następującą treść: „(...) Rzecz, która niebawem mnie dziwi i bulwersuje to, jak środki publiczne, przeznaczone na działania gminy, wykorzystywane są w kampanii. Zapytacie Państwo o przykład? Proszę bardzo. Na działania promocyjne UM wydaje kwoty liczone w dziesiątkach tysięcy. Potem mamy spotkania przedwyborcze i podają ciekawe numerki: np. koszt jednej lampy. Zderzając kwoty przeznaczone na promocję (np. 30 tys. na artykuły w gazecie lokalnej?!) z ciągłym brakiem lamp w tak wielu miejscach na terenie gminy, rozważcie sami! Może mniej skupienia na promocji, a więcej na działaniach? Na twardych, konkretnych, służących wszystkim, a nie tylko swojej promocji. Spotkania przedwyborcze. Obok stosu ulotek KWW, foldery wydane przez gminę. Czy to KWW je współfinansowało? Jeśli tak – wielki szacunek. Jeśli nie – możemy czuć się wykorzystani, a dług gminy rośnie. Podobno zmniejszył się procentowo, ale zwiększył w złotych, jak to możliwe? Cuda.”

Sąd pierwszej instancji zakwalifikował wypowiedź uczestnika (której część została wyżej przytoczona) jako agitację wyborczą, gdyż była związana z trwającą kampanią wyborczą, w której bierze udział. Jednocześnie w ocenie Sądu Okręgowego nie było podstaw do przyjęcia, że wypowiedź ta odnosi się do wnioskodawczyni A. G.. W treści wpisu nie wskazano bowiem konkretnej gminy, komitetu wyborczego, czy konkretnych kandydatów. Samo stwierdzenie, że jest bulwersującym jak środki publiczne przeznaczone na działania gminy są wykorzystywane w kampanii nie może stanowić podstawy do przyjęcia, że uczestnik postawił zarzut finansowania jej kampanii ze środków publicznych. Sąd pierwszej instancji uznał, iż uczestnik w swoim wpisie nie podał informacji jakoby kampania wyborcza KWW wnioskodawczyni była finansowana z budżetu Gminy S.. Według Sądu post zawiera ogólną ocenę sytuacji, nie odnosi się do wnioskodawczyni, której nazwisko nie pojawiło się w tym wpisie. Ponadto zdjęcie zamieszczone pod postem jest rozmazane i nieczytelne. Sąd pierwszej instancji zauważył, że gmina to nie tylko burmistrz, ale również radni, w tym ubiegający się o reelekcję, zarzutów podnoszonych pod adresem urzędu gminy nie można utożsamiać z zarzutami podnoszonymi pod adresem wnioskodawczyni. Z kolei forma zdań pytających sugeruje, że uczestnik nie ma wiedzy w zakresie finansowania kampanii wnioskodawczyni, a jedynie zgłasza pewne wątpliwości i zapytania. Sąd Okręgowy nie dokonywał oceny wypowiedzi uczestnika podczas wieców wyborczych, o czym wspomniano w uzasadnieniu, ponieważ żądanie obejmowało jedynie nakazanie zaprzestania rozpowszechniania nieprawdziwych informacji na portalu społecznościowym.

Sąd Okręgowy wskazał, że postępowanie w trybie wyborczym unormowane w art. 111 kodeksu wyborczego, jest postępowaniem szczególnym, a orzeczenia wydane w tym trybie winny się opierać na wykazanych i udowodnionych okolicznościach. Sąd w toku postępowania nie bada, jaka była intencja wypowiedzi uczestnika, a jedynie bada jej treść i tylko w oparciu o to podejmuje decyzje o uwzględnieniu lub nieuwzględnieniu wniosku. Zauważono, iż rozstrzygnięcie w trybie wyborczym nie może zostać oparte na domniemaniu, że określona wypowiedź dotyczyła tego, a nie innego kandydata.

Wobec poczynionych ustaleń i rozważań, Sąd pierwszej instancji wnioski oddalił. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 §1 i §3 k.p.c.

Postanowienie zostało zaskarżone przez wnioskodawczynię, która zarzuciła naruszenie:

- art. 233 §1 w zw. z art. 13 §2 k.p.c. oraz art. 111 §2 kodeksu wyborczego, czego skutkiem było wadliwe przyjęcie, iż kwestionowany wpis nie dotyczył wnioskodawczyni i nie świadczy o tym także dołączone zdjęcie z uwagi na jego złą jakość

- art. 227 w zw. z art. 13 §2 k.p.c. oraz art. 111 §2 kodeksu wyborczego przez pominięcie dowodu z zeznań A. Ż., który był świadkiem rozmowy między pełnomocnikami wyborczymi oraz ma informację na temat rozpowszechniania nieprawdziwych informacji przez uczestnika na okoliczność finansowania kampanii KWW A. G. z funduszy Gminy

- art. 328 §2 w zw. z art. 13§2 k.p.c. oraz art. 111 §2 kodeksu wyborczego przez niezawarcie w uzasadnieniu postanowienia wyczerpującej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia

- art. 111 §1 kodeksu wyborczego przez błędną wykładnię i przyjęcie, że w sytuacji jednoznacznego stwierdzenia, iż pieniądze publiczne zostały wydane na kampanię, gdzie kontrkandydatem jest obecnie urzędujący burmistrz, nie zostały spełnione przesłanki uwzględnienia wniosku o zakazanie i sprostowanie nieprawdziwych informacji.

W związku z postawionymi zarzutami skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia przez uwzględnienie wniosku i zasądzenie kosztów postępowania względnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Uczestnik wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie może odnieść skutku, chociaż nie wszystkie argumenty przytoczone przez Sąd pierwszej instancji zasługują na podzielenie.

Wbrew zarzutowi skarżącej, Sąd pierwszej instancji poczynił wystarczające ustalenia w sprawie, które przede wszystkim obejmowały treść wpisu zamieszczonego przez uczestnika postępowania na F. i w związku z którym wnioskodawczyni sformułowała żądania zawarte we wniosku. Chybione są zarzuty naruszenia prawa procesowego, ponieważ Sąd nie uchybił art. 233 §1 k.p.c., art. 227 k.p.c., ani art. 328 §2 k.p.c. Jak już wskazano wyżej, ustalenia były wystarczające, a skarżąca w istocie zmierza do podważenia oceny prawnej zaprezentowanej przez Sąd pierwszej instancji, której wynikiem było nieuwzględnienie wniosku. W związku z tym nie jest zasadny zarzut sporządzenia uzasadnienia postanowienia w sposób nie odpowiadający w pełni wymogom art. 328 §2 k.p.c. z uwagi na nieprzedstawienie wyczerpującej podstawy faktycznej i oceny dowodów.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawczyni domagała się udzielenia ochrony w oparciu o unormowania Kodeksu wyborczego, twierdząc że uczestnik postępowania podał nieprawdziwe informacji w materiale wyborczym. Przedstawiono kwestionowany materiał wyborczy w postaci wpisu uczestnika na portalu społecznościowym F., zatem treść wymienionego materiału nie powinna budzić wątpliwości.

Analizując treść tego wpisu nie sposób doszukać się w nim informacji jakoby kampania wyborcza KWW wnioskodawczyni miała być finansowana ze środków pochodzących z budżetu Gminy S.. Uczestnik postępowania zwraca w nim uwagę na pewną trudność, jaką napotykają osoby startujące w wyborach, które nie ubiegają się o reelekcję. Przedstawiając swój program wyborczy nie są one bowiem w stanie przekonać wyborców do siebie przez zaprezentowanie wyników swojej pracy na rzecz lokalnej społeczności. Przywilej taki mają natomiast osoby piastujące do tej pory funkcje w organach samorządu, które mogą eksponować osiągnięcia, udane inwestycje i w ten sposób przekonywać wpływać na decyzję wyborców. Wnioskodawczyni nie kwestionuje, że jej ulotki były wyłożone obok materiałów promocyjnych gminy. W ten sposób wnioskodawczyni, ubiegająca się ponownie o wybór na stanowisko burmistrza, niewątpliwie chciała przekonać potencjalnych wyborców do głosowania na nią, a materiały promocyjne miały zachęcić do tego przez pokazanie korzystnych zmian w gminie. Wbrew stanowisku Sądu pierwszej instancji jawi się jako oczywiste, że pisząc o „władzy” uczestnik miał na myśli przede wszystkim urzędującego burmistrza, a zatem wnioskodawczynię. Trudno uznać za przekonujące, że rozważania zawarte w tym wpisie były tylko natury ogólnej, skoro treść postu wpisuje się w kampanię wyborczą, która w dodatku dotyczy wyboru burmistrza i radnych w stosunkowo niewielkiej gminie. Odbiorcy tego wpisu zapewne nie mieli problemu ze zidentyfikowaniem osoby urzędującego burmistrza nawet w sytuacji, gdy nie padło w tekście wpisu jej nazwisko, a ilustrujące wpis zdjęcie jest słabej jakości. Przedstawione rozważania nie dają jednak podstawy do zmiany zaskarżonego postanowienia, ponieważ

konkluzja Sądu pierwszej instancji jest prawidłowa. Uczestnik przedstawił we wpisie swoje wątpliwości co do tego, czy właściwym jest wykorzystywanie materiałów promocyjnych gminy przy okazji prowadzenia agitacji wyborczej przez urzędującego burmistrza. Oprócz tego sformułował pytania, kto owe materiały promocyjne sfinansował i czy były to rozsądne wydatki zważywszy na inne potrzeby gminy. Wyrażanym wątpliwościom nie towarzyszyły jednak kategoryczne stwierdzenia zawierające informacje, a już z całą pewnością tekst ten nie zawiera informacji, że kampania wyborcza KWW A. G. była finansowana z budżetu Gminy S..

Natomiast korzystając ze środków wskazanych w art. 111 kodeksu wyborczego można domagać się zaprzestania rozpowszechniania nieprawdziwych informacji, przy czym jedynie informacje o faktach dają się zweryfikować z punktu widzenia „prawda” czy „fałsz”. Spod takiej weryfikacji wymykają się natomiast oceny, wątpliwości, wypowiedzi przybierające formę pytań. Na podkreślenie zasługuje, że celem art. 111 kodeksu wyborczego jest zarówno ochrona uczestników kampanii (kandydatów i komitetów wyborczych) przed skutkami rozpowszechniania nieprawdziwych informacji, ale również ocena prawidłowości przebiegu kampanii wyborczej, rywalizacji politycznej, zasad uczciwej konkurencji wyborczej. Przewidziane instrumenty kontroli sądowej mają zapobiegać zniekształcaniu ocen wyborców.

Mając na względzie wyżej wskazane rozważania, zażalenie, jako niezasadne należało oddalić w oparciu o art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 §2 k.p.c. i art. 13 §2 k.p.c.

O kosztach postanowiono w oparciu o art. 520 §3 k.p.c. w zw. z §8 ust. 1 pkt. 3 w zw. z §10 ust. 2 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1884 ze zm.)

SSA Joanna Naczyńska SSA Elżbieta Karpeta SSA Anna Bohdziewicz